

MAGASIN FRA DEN NORSKE KIRKE I INDRE ØSTFOLD

Kime

NR 2/2021, 2. ÅRGANG

KORONAKULL 2.0

Femtenåringene Kristin Vassås, Kine Elise Harestad, Mari Elise Solsvik og Hennie Høgstad Saxegaard fra Hobøl håpet at de skulle få en vanlig konfirmanntid uten koronarestriksjoner. Sånn ble det ikke. Les mer på side 4

Hals om Askim kirke

Thor Hals har både gode og triste opplevelser fra Askim kirke. Side 9

Sommerprogrammet

Se hvilke arrangementer som skjer i kirkene i sommer. Side 16

Slik gjør du humla glad

Det trenger ikke være vanskelig å velge litt grønnere. Side 14

Kirkene er de lokale nasjonalskattene

Rundt om i Europa bugner det av gamle og stolte byggverk som vitner om storhetstid. Til sammenligning finner vi svært lite av det samme her hjemme i Norge.

Her finnes ingen storslagne slott, enorme katedraler og palasser. Historien om Norge er rett og slett litt annerledes. Vi hadde ingen utbredt adel eller overklasse på samme måte som våre europeiske naboer, og da Norge fikk sin egen grunnlov i 1814 var vi faktisk et av Europas fattigste land. Det vi først og fremst har av historiske bygninger fra tidligere tider er kirkene. Over det ganske land vitner de om byggestil og røtter, helt fra tidlig middelalder og fram til vår tid. Det samme gjelder for vårt distrikt her i Indre Østfold. Mange av kirkene er dessuten proppet med uvurderlige kunstskatter fra sin tid. Selv om det er forskjell på en middelalderkirke i Norge og en katedral nede på kontinentet handler mye om det samme: Datidens folk har lagt alle sine beste evner og harde arbeid i å utforme et byggverk så vakkert som mulig. De fremste fagpersonene og kunstnerne man visste om ble satt på saken. Det vil si at kirkene du ser rundt i landskapet i Indre Østfold er noen av de fremste nasjonalskattene vi har i landet, og de er viktige for ettertiden, uansett hva slags forhold man har til dem. Dessverre har dårlig økonomi og kutt ofte gjort at vedlikehold, bevaring og restaurering ikke har stått i stil med den historiske verdien disse bygningene har. Mange lokale menigheter og kirkeverger har med flauhet bare måttet konstatere at nødvendig vedlikehold stadig har måttet bli skjøvet på. En gammel middelalderkirke som Hobøl kirke har for eksempel hatt en bøtte på toppen av spiret for å hindre regnvann i å komme inn. Det er intet mindre enn en skam. Derfor er det gledelig at det med det nye Indre Østfold kirkelige fellesråd har blitt en helt annen fart og plan på nødvendige investeringer og vedlikehold knyttet til kirkene våre. Omfattende arbeider på storslagne Eidsberg kirke, også kjent som Østfolddomen, var i gang allerede før sammenslåingen, og nå følger flere kirker på i tur og orden. Hovin kirke i Spydeberg har fått en skikkelig oppgradering i anledning 300-årsjubileet. Der ble det til og med avdekket flere hundre år gamle dekorasjoner. I Askim har kirkegården blitt oppgradert med en nyrestaurert steinmur, og nå skal også Tomter kirke settes tilbake til gammel storhet. Dette er gledelige nyheter, ikke bare for kirkegjengere og menighetsfolk, men alle som er interessert i lokal kunst, kultur og historie. Vi oppfordrer alle til å ta disse kirkeskattene nærmere i øyesyn, både utvendig og innvendig. Du vil nesten garantert lære eller oppleve noe nytt.

«De fremste kunstnerne ble satt på saken.»

Helge S. Mathisen

Helge S. Mathisen, redaktør av Kime

INNHold

Et annerledes konfirmantår	4
Hovin kirke 300 år	8
Min kirke: Thor Hals	9
Barna i sentum i barnehagen	10
22. juli: Alltid freidig!	13
Bli med på en litt grønnere juni	14
Sommerprogrammet i kirkene	16
Indre tanke: Trond Degnes	17
Livets gang	18
Frivillig i kirka	20
El-sortering på kirkegårdene	21
Bønnekrukka	22
Fra skrivemaskin til PC	23

Forsidefoto:
Helge S. Mathisen

Ros? Ideer? Ris?
Kontakt Kime-redaksjonen:
kime@iokf.no

Lyden av Kime

Kjenner du noen som synes Kime er vanskelig å lese? KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte) bidrar til at Kime er universelt utformet og kommer i en gratis lydutgave.

Kontakt: kabb@kabb.no

Tlf: 69 81 69 81

16 Elias Akselsen er en av artistene som spiller i en Indre Østfold-kirke i sommer. Se hele oversikten i dette nummeret av Kime.

10 I menighetens barnehage i Eidsberg blir en stakk til en buss.

4

- Egentlig ville jeg jo gjerne hatt konfirmasjonen nå om våren. Det er så fint ute. Men skal nok bli fint i august også, sier Mari Elise Solsvik (15), som er konfirmant i Tomter menighet i år, og konfirmasjonen ble flyttet på grunn av korona.

Utgiver: Indre Østfold kirkelige fellesråd
Redaktør: Helge Mathisen
Ansvarlig utgiver: Bjørn Brustugun, kirkeverge i Indre Østfold
Redaksjonen: Helge Mathisen, Sigbjørn P. Kiserud, Irene Smidt Brustad, Bjørn Solberg, Solveig Tjernæs Vormeland, Åshild Moen Arnesen.

Layout: Åshild Moen Arnesen
Design: Dalsgren designbyrå
Trykk: Allprofil
Opplag: 20.092
Papir: 120g Edixion og omslag 170g Edixion. Kime er Svanemerket.
Annonsealg: Gunnlaug Brenne
Tlf.: 958 40 589
E- post: gunnlaug.brenne@iokf.no

Indre Østfold kirkelige fellesråd
 Kirkegata 31, 1814 Askim
Sentralbord: 69 68 14 40
E-post: kime@iokf.no
 postmottak@iokf.no

Svanemerket trykksak

DEN NORSKE KIRKE

LITT SKUFFET; MEN FORNØYDE: 15-åringene Kine Elise Harestad, Kristin Vassås, Mari Elise Solsvik og Hennie Høgstad Saxegaard synes det er dumt at det for eksempel ikke ble konfirmantleir, men de er vant til at korona gjør at planer i hverdagen endres.

«Vi har ikke fått beskjed om at vi må være sånn eller sånn for å være konfirmanter. Vi har fått lov til å dele våre synspunkter, og lederne har vist stor forståelse»

Kine Elise Harestad (15)

Et annerledes, men minnerikt konfirmantår

Ikke ble det leir. Mange av konfirmantsamlingene ble avlyst. Og når samlingene først ble gjennomført, var det med smittevern i høysetet. Men jentene fra Hobøl klager ikke.

Tekst og foto: Helge S. Mathisen

Når sommeren nærmer seg står konfirmanter i distriktet gjerne på kirketrappe, og skinner om kapp med vårsola. Bare ikke når det er pandemi.

De har gått glipp av mye i konfirmasjonstida, de fire jentene som sitter i en sofa på Arena Knapstad i Hobøl. De har akkurat vært med på en konfirmasjonssamling med strenge smitteverntiltak, men de klager ikke. At koronaviruset stikker kjepper i hjula for det meste av aktivitetene de pleier å være med på, har nesten blitt en vane, den nye hverdagen.

– Det er jo mye vi ikke har fått gjort.

Blant annet skulle vi vært på leir på Sjøglimt. Det var nok noe av det vi hadde gledet oss mest til, sier Mari Elise Solsvik (15).

– Ja, det har vi hørt at er noe av det gøyeste, stemmer resten av jentegjengen i.

I tillegg til Mari Elise er Hennie Høgstad Saxegaard (15), Kine Elise Harestad (15) og Kristin Vassås (15) blant ungdommene i bygda som har valgt kirkelig konfirmasjon i Hobøl og Tomter menigheter dette året. I år er det 36 konfirmanter i Hobøl og Tomter til sammen.

Jentene fikk med seg at konfirmasjonstiden for kullet før dem

FORNØYDE, TROSS ALT: - Vi har mange minner og ting å fortelle om selv om det ble et annerledes konfirmantår, sier Hennie Høgstad Saxegaard (nr 2 f.v.), her i sofaen sammen med med-konfirmanter fra Hobøl. F.v: Mari Elise Solsvik, Hennie, Kine Elise Harestad og Kristin Vassås, alle 15 år.

«Egentlig ville man jo gjerne hatt det nå om våren. Det er så fint ute, med blomster og sånn»

Mari Elise Solsvik (15)

ble spesiell på grunn av pandemien, men hadde håpet at ting skulle se litt lysere ut når det ble deres tur. Samme dag som Kime snakker med de fire konfirmantene sitter flere av klassekompisene i ventekarantene.

Flere grunner

Kvartetten har litt forskjellige begrunnelser for hvorfor det ble akkurat kirkelig konfirmasjon.

- Jeg har alltid hatt lyst til å velge det. Jeg regner meg som kristen, er døpt og har blant annet vært aktiv i kor, sier Kristin.

- Jeg er også kristen, og kommer fra en kristen familie, fortsetter Mari.

- Jeg er jo døpt i kirken, og jeg kommer nok til å gifte meg der også, tenker Hennie.

For Kine Elise ble tradisjonen viktig da hun skulle bestemme seg for konfirmasjon.

- Jeg tenker vel også at det kjennes litt

mer ordentlig i kirken, legger hun til.

Går glipp av vårblomstene

Da de første nyhetene om vaksiner på vei kom på nyåret, så det en stund ut til at konfirmantene i Hobøl skulle kunne løpe inn i sommerferien som ferdig konfirmerte, men den økte smitten satte raskt en stopper for disse tankene. Nå har alle distriktets konfirmanter siktet seg inn på høsten.

- Egentlig ville man jo gjerne hatt det nå om våren. Det er så fint ute, med blomster og sånn, tenker Mari Elise.

- Men skal nok bli fint i august også. Det ble bare litt styr med ombooking av lokaler og litt gale invitasjoner, fortsetter hun.

Jentene synes det er litt rart at en av de tingene de bare skal få oppleve én gang i livet blir så annerledes enn de hadde tenkt, men de henger ikke med hodet av den grunn.

VALGTE TRADISJON:

For Kine Elise Harestad (15) ble tradisjon viktig da hun skulle bestemme seg for om hun ville konfirmere seg i kirken.

– Vi har mange minner og ting å fortelle om likevel, sier Hennie.

Kreative løsninger

På grunn av pandemien har staben i Hobøl og Tomter menigheter måtte hive seg rundt og være kreative, for å få til mest mulig av fysiske samlinger og aktiviteter gjennom konfirmasjonstiden.

– Vi har jo hatt mye begrensninger på hva vi kan gjøre. Så det har blant annet blitt litt opplegg ute. Vi har hatt samling rundt bålpanna, påske-quiz og rebusløp. Dessuten skal vi ha en lørdag i mai hvor vi samler hele kullet ute ved kirken, som en liten erstatning for leiren som ikke ble noe av, forklarer kateket i Hobøl og Tomter, Åshild Moen Arnesen.

Konkurranser, skuespill, laging av Kristuskrans og innsamlingsaksjon til Kirkens Nødhjelp er noen av de andre aktivitetene konfirmantene har drevet med i løpet av høsten og våren.

Selv om mye av opplegget har

blitt amputert og endret, er ikke konfirmantene skuffet over det de har fått være med på.

– Det har ikke vært akkurat som jeg hadde tenkt på forhånd. Jeg trodde kanskje det skulle være mye at vi bare satt i kirken og pratet, møter liksom. Men det har vært mer variert, konstaterer Hennie.

Jentene har også hatt en god opplevelse av de vanlige konfirmantsamlingene.

– Vi har ikke fått beskjed om at vi må være sånn eller sånn for å være konfirmanter. Vi har fått lov til å dele våre synspunkter om de forskjellige temaene, og lederne har vist stor forståelse, sier Kine Elise.

Fikk lære om hvorfor

De fire konfirmantene kunne litt om det som skjer i kirken fra før av, men nå har de fått mer innsikt i hvorfor ulike ting er som de er.

– Vi skjønner mer av hva som er tanken bak, sier Kristin. Det skjedde blant annet da de deltok som ministranter, eller medhjelpere, på gudstjeneste.

– Jeg hadde gruet meg litt til det på forhånd, men det var ikke farlig i det hele tatt. Vi var flere om det, og det var en veldig hyggelig prest, påpeker Kristin.

Kine Elise er enig.

– Selv om det kanskje var litt uvant i starten var det ikke skummelt, sier hun.

– Hvordan vil dere beskrive konfirmantkullet deres etter den tiden som har gått? Har dere blitt bedre kjent med hverandre?

– Nå er ikke skolen vår større enn av vi nok allerede kjenner hverandre ganske godt fra før av, men vi har fått se andre sider av folk enn tidligere, tenker Mari Elise.

– Ja, en mer seriøs side kanskje, sier Hennie. ■

45 201

er antallet innbyggere i Indre Østfold kommune per 4. kvartal 2020. Av disse er det 9 705 som pendler til jobb i en annen kommune. (SSB)

59

er antallet innbyggere pr km² i Indre Østfold. (SSB)

SPYDEBERG Sprek 300-åring

Søndag 11. april markerte vi 300-årsjubileet til Hovin kirke. Jubileet ble markert med en innspilt gudstjeneste med besøk av biskop Atle Sommerfeldt. Lokale krefter var minst like viktig. Trond Huseby fortalte om kirken og kirkestedets historie, Hildegunn Saunes og Marte von Essen sang flott for oss. Kirken er i 2021 i stadig forbedring. Innvendig maling, nytt lydanlegg, nye vinduer, ovner og forbedret isolasjon er de viktigste forbedringene som skjer dette året. ■

HOBØL OG TOMTER

Konfirmantene tok naturbilder

"Ta bilde av noe Gud har skapt" var en av oppgavene Hobøl- og Tomter-konfirmantene fikk i vår. Her ser du konfirmant Georg B. Årbu sitt bidrag. Han skriver: "Dette vannet har Gud skapt sånn at dyr får drikke av det og vi mennesker kan bade i det." ■

ENIGE: Første rad fv.: Kapellan Ann Kristin Hanssen (MU), MR-leder Bjørn Solberg, Annvor Sofie Aasgaard Glomsrød (MU). Andre rad fv.: Sogneprest Magnus Grøvle Vesteraas og fra NMS, misjonskonsulent Unni Holm Olsen.

EIDSBERG

Samler seg om felles misjonsprosjekt: Mali og NMS

Menighetsrådet (MR) for Eidsberg, Hærland, Mysen og Trømborg har gjennom MR-vedtak ønsket et felles misjonsprosjekt for alle kirkene. Det er en rik og flott tradisjon i alle kirkene for misjonsarbeid, og gjennom årene er det gjort et fantastisk arbeid for misjon. Fra våren 2021 vil det også være fokus på et felles misjonsprosjekt for alle

kirkene. MR har valgt Det Norske Misjonselskap (NMS) og Mali som fellesprosjekt. Og rett før påske, 25/3-21, ble misjonsutvalget (MU) konstituert.

14. april ble misjonsavtalen underskrevet, og tilstede var representanter fra MR, NMS, MU og sogneprest Magnus Grøvle Vesteraas. ■

ER KULTURKIRKE: Flere aktører har bidratt økonomisk til at Hærland kirke nå kan kalle seg kulturkirke. Foto: Leif Ingvald Skaug

EIDSBERG

Hærland kulturkirke er åpnet

Vi erklærer herved Hærland kulturkirke for åpnet!

Allerede før korona slo til, hadde organist Leif Ingvald Skaug og Hærland kirkekomite en liten drøm om at Hærland kirke skulle bli brukt mer som kulturscene.

Det ble diskutert og samtalt. Så kom korona.

Som de fleste i Indre Østfold har fått med seg har det vært streamet utallige konserter, gudstjenester, korøvelser og allsangskvelder fra Hærland kirke. Med hundretusenvis av sette minutter fra både fjern og nær, fikk drømmen skikkelig fart på seg.

Med økonomisk bistand fra Grini Stiftelsen, Kirkerådet, oppsparte midler fra Hærland kirkekomite, samt betydelig økonomisk bistand fra Eidsberg Sparebank, fremstår nå kirken som en «fullblods» kulturkirke. Med alt av teknisk utstyr på lyd, lys og streaming, som gjør at vi kan åpne opp for konserter og produksjoner med store band, solister og 70 sangere i koret på en gang. Flygel har det også blitt!

I tillegg har Fellesrådet hatt oppgradering av kirkeorgelet i sin investeringsplan, og det er også på plass nå i vår.

Totalt er det investert ca 1,5 millioner kroner, og vi gleder oss til at både lokale, regionale og nasjonale aktører skal fylle opp kirka med kultur de neste årene.

For spørsmål, ta kontakt med organist Leif Ingvald Skaug – 470 21 200/leif.ingvald.skaug@iokf.no. ■

FRA 1878: Askim kirke er en korskirke i tømmer fra 1878 i Indre Østfold kommune i Viken fylke. Den er sognekirke for Askim, tilhører Den norske kirke og hører til Østre Borgevangelium prosti i Borg bispedømme. Dens forgjenger var en romansk steinkirke fra middelalderen. Kirkestedet ligger på en høyde litt nord for nåværende sentrum i Askim. Askim gamle kirke lå like øst for den nåværende kirken. Den var antakelig oppført rundt 1200 og er første gang nevnt i skriftlige kilder i 1336.

Min kirke: ASKIM

Navn: Thor Hals

Alder: 53 år

Fra: Askim

Yrke: Politiker/Key account manager

Hvordan vil du beskrive Askim kirke?

Askim kirke ligger veldig flott til, og er omgitt med et flott område. Husker vi fikk malt den om slik den så ut tidlig på 1900-tallet, og det mener jeg ble veldig bra. Kirken og området rundt gir meg en indre ro. Når vi hadde besøk av min morfar når jeg var liten, gikk han alltid en runde opp om kirken, da han også opplevde samme ro som meg.

«Kirken og området rundt gir meg en indre ro»

Thor Hals

Ellers er jeg veldig stolt av at vi i Askim bystyre klarte å kjøpe Askim prestegård, slik at vi den kunne overføres til Stiftelsen, som i dag drifter gården til det beste for lokalsamfunnet og fellesskapet. Kirken og kapellet betyr mye for meg. Jeg har hatt flotte gledelige opplevelser, men også kanskje de tristeste og sorgtunge opplevelser her. ■

Sigbjørn P. Kiserud

Uteliv på barnas premisser

Korona tvang menighetsbarnehagen i Eidsberg til å tenke nytt. Ideen om naturbarnehage dukket opp da de så hvor mange fordeler det var for barna å tilbringe mest mulig tid ute i naturen.

Tekst og foto: Solveig Tjernæs Vormeland

Lise, Lise, hva skal dere?
– Vi skal snakke med hunn damen her.
– Nina, hvorfor er dere i Saueskogen nå?
– Jo, vi må være her på grunn av korona, vi kan ikke møte innendørs.
Ivrige barnestemmer på vei hjem fra skogen har mange spørsmål. Svarene barna får, viser at barna i menighetens barnehage i Eidsberg kjenner lederne sine godt og vet at de kan spørre og undre seg. Henvendelsene blir tatt på alvor, alle blir svart med vennlig stemme.
Og selv om det er travelt, har pedagogisk leder Lise Undrum (62) og barnehagestyrer Nina Aas (49) tatt seg tid til et intervju.

Gode kollegaer

Lise Undrum startet å jobbe i barnehagen som nyutdannet førskolelærer i 1982 og har tenkt å gå av med pensjon i august 2021. Undrum har altså jobbet i barnehagen i nesten 40 år.

– *Hvorfor har du ønsket å jobbe i barnehagen så lenge?*

– Først vil jeg jo nevne den gode kontakten med barna. Det er så koselig med alle små henvendelser som «Hei Lise», "se på tegningen min», eller når de vil vise meg en fin stein. Å få barnas

oppmerksomhet betyr mye.

Undrum synes også det er meningsfullt å jobbe i en barnehage med kristen forankring og å være med å bringe den kristne kulturarven videre. Det er like naturlig å fortelle bibelfortellinger og syng kristne sanger som andre sanger. Det kristne innholdet en naturlig del av helheten til barnehagen.

– Jeg har veldig positive og gode kollegaer og det er et godt arbeidsmiljø. God ledelse har betydd veldig mye. Jeg kan ikke unngå å nevne Unni Lise Østevik, hun er en viktig grunn for at jeg valgte å bli så lenge. Hun ledet barnehagen gjennom mange år og gjennom mange omfattende endringsprosesser.

Barnets uendelige verdi

– *Jeg kjenner deg jo som mor til barn i barnehagen. Jeg opplever at du på en særlig god måte klarer å se det enkelte barns iboende verdi, hvordan klarer du det?*

– Vi har respekt og en positiv tro på barnet. Helt fra utdannelsen, selv om det er lenge siden, så fikk vi med oss dette. Kursing og etterutdanning har også bekreftet dette, det har ligget i bunnen hele tiden. Hvert barn er unikt

RESPEKT FOR BARNET: – Vi har respekt og en positiv tro på barnet. Helt fra utdannelsen, selv om det er lenge siden, så fikk vi med oss dette, sier Lise Undrum. Foto: Leif Ingvald Skaug

KREATIVE UTELEKER: Det meste i naturen kan lekes med! Her er det en stokk som er blitt en buss.

og har uendelig stor verdi. Dette er også sammenfallende med den kristne tro.

– *Er dette et yrke du vil anbefale andre?*

– Ja, jeg kan gjerne anbefale yrket for den som vil være sammen med barn og ha en aktiv hverdag. Du må være fleksibel og kunne stå i kaos, og kunne skape struktur i det hele.

Undrum innrømmer at det ikke bare er lett og at det er et intenst liv hvor man må yte mye.

– Det er ikke gitt at alle trives med yrket. Man må finne seg selv litt i det barnslige og kunne gripe øyeblikket, og bruke muligheten til å lære den dagen. Læringssynet vår er at læring kan skje i alle situasjoner formelle og uformelle. Det er det som gjør det morsomt, sier Undrum, og understreker at det å få være med å se barnas utvikling og se de vokse opp er noe av det beste ved jobben.

Ryddet hønehuset

– *Hva er historien til menighetens barnehage, Lise?*

– Menighetens barnehage startet uformelt i 1971 på kjøkkenet til ildsjelen Marit Nordal i Mysen. Dette var et tilbud til 6-åringene, noen timer en gang i uka. Det ble fort populært og mange ringte

Vil du søke plass til barnet ditt i Skogstjerna natur- og menighetsbarnehage?

Telefon: 401 45 101
Facebook: Menighetens barnehage - Indre Østfold.
Nettside: www.menighetensbarnehage.no
Epost: post@menighetensbarnehage.no

og spurte om det også var plass for deres barn i «førskolen», som det ble kalt.

Marit ryddet hønehuset sitt og tok i mot flere grupper på ti barn. På det

«Hvert barn er unikt og har uendelig stor verdi»

Lise Undrum

meste hadde hun fire grupper i uka. Etter hvert ble det dannet slike grupper i alle skolekretsene.

Etter noen år ønsket man å formalisere det som barnehage. Menigheten kom med som eier og i 1977 ble virksomheten godkjent som Menighetens korttidsbarnehage for seksåringer. Det ble etter hvert tatt i bruk leide lokaler.

Dette ble det første førskoletilbud for 6-åringene i hele gamle Eidsberg og på det meste hadde 96% av 6-åringene plass. Da var tilbudet to korte dager i

Fortsetter på neste side ►

GLADE I JOBBEN:

Lise Undrum og Nina Aas trives i jobben i menighetsbarnehagen i Eidsberg. - Det er veldig koselig å jobbe med barn, sier Lise.

uka. Så ble det store forandringer etter hvert som samfunnet har endret seg. Barnehagen har gått igjennom mange endringsprosesser med årene.

Nå har barnehagen tre avdelinger, to i Trømborg og en på Hebron ved Eidsberg stasjon. Det er 54 barn og 17 ansatte pluss renholdere.

- *Hva vil du si har vært den største forandringen på disse årene?*

- Det må det være åpningstiden. Da jeg begynte i 1982 var det noen timer, noen dager i uka, nå er det åpent ti og en halv time daglig. Før ville alle ha deltid, nå vil de fleste ha full plass.

Insektsprosjekter

Undrum forteller at de første årene hadde de ikke læreplan for innholdet i barnehagen. Planen kom på plass først i 1995, og rammeplanen fra 1996 beskriver tydelig hva samfunnet forventer av barnehagen.

- Det er mer spennende å jobbe når vi har en læreplan, sier hun.

De siste årene har det blitt mye mer vektlagt å følge med på hva barna er interessert i. De ansatte jobber med å fange opp barnas interesser, og det ser de resultater av, lærelysten øker.

En periode er barn opptatt av insekter, da blir det insektsprosjekter over tid. Hvis barna er nysgjerrig på kroppen, da snakker de ekstra mye om det den perioden.

- Dette dokumenterer vi hver dag. Enten som oppslag på døren vår, eller nå

i større grad på facebook. Dokumentasjon av arbeidet gjøres så foreldre også kan vite hva barna har gjort i løpet av dagen.

Mye historie

- *Nina, hvordan var det å begynne her i Menighetens barnehage?*

- Det var veldig fint! Jeg startet her i 2017. Jeg har jobbet i flere ulike typer barnehager, både i kommunal, privat og kjedebarnhage. Flere av disse har hatt naturfokus. Og nå har jeg fått sjansen til å jobbe i menighetsbarnehage og det liker jeg veldig godt. Jeg fant faktisk ut at jeg selv gikk i menighetens korttidsbarnehage på Slitu i førskoletiden min, forteller barnehagestyrrer Nina Aas.

Aas synes det er spennende å få jobbe i en barnehage med mye historie.

- Det har vært mye ukjent for meg, men jeg ble veldig godt mottatt. Beliggenheten her Trømborg og misjonshuset Hebron ved Eidsberg stasjon byr på utallige muligheter, det er kjempefine turområder begge steder. Vi har faste steder i skogen som vi besøker med barna, og vi ønsker å være mest mulig ute.

Fysisk aktivitet

- *Du vil være med å videreutvikle denne barnehagen og gi den enda et bein å stå på, hva er planene?*

- Vi har tenkt en del på hva vi kan vi gjøre for å gjøre denne barnehagen mer attraktiv. Da vi måtte stenge ned

i forbindelse med korona, måtte vi legge om. Vi opplevde mange gode barnehagedager der vi var ute, fra tidlig til seint. Vi hadde veldig fine dager. Mange barn har glede av mye fysisk aktivitet og naturopplevelser. Vi så også at færre brudd i dagen gav oss bedre konsentrasjon i leken. Det vi opplever ute fester seg mye bedre. Vi fant da ut at vi kanskje kan utvide profilen til å bli en Natur- og menighetsbarnehage? Vi henter inspirasjon fra andre barnehager, men vi må gjøre det på vår måte. Det kristne innholdet i barnehagen kan man også lettere nærme seg når man er sammen med barna ute.

Rydder i naturen

- *I samfunnet blir vi stadig mer opptatte av naturvern, er det også noe barnehagen kan være med på?*

-Ja, vi har hatt en naturvaktordning i mange år allerede. Barna får på gule vester og de passer på naturen, tar på hansker og rydder opp utenfor barnehagen. Etterpå kaster de søpla. De tar rett og slett små steg for kloden. Den ene avdelingen har dratt i gang en kompostbinge. Vi kan så frø og sånn kan barna være med på hele prosessen, fra frø til plante. Vi skal starte med å gjøre litt mer av det vi allerede gjør. Så fra første august bytter vi navn til Skogstjerna natur- og menighetsbarnehage. Skogstjerne vokser i skogen der vi er med barna. Naturen skaper minner, alt du opplever ute er det noe eget ved, sier Nina Aas. ■

Alltid freidig!

Tekst: Solveig Tjernæs Vormeland

Vi må aldri glemme 22. juli 2011. Denne sommeren er det 10 år siden Norge opplevde sitt desidert største terrorangrep, i Regjeringskvartalet i Oslo og på Utøya.

Så mange som 77 mennesker ble drept denne dagen.

22. juli 2011 skjedde det et angrep på vårt demokrati, vi må ikke glemme det og gjøre det lett for noen å gjenta dette senere.

Vi som er voksne og eldre må fortelle barna våre at dette ikke må få skje på nytt!

Vi ser dessverre at destruktive krefter finnes, de meninger som ikke ser verdien i mangfold kan få blomstre opp igjen, det må ikke få skje!

Vi må passe på språket vårt, ordene vi bruker betyr noe positivt eller negativt, det er ikke likegyldig hvordan vi snakker med hverandre og om hverandre.

Alle kan gjøre noe her og nå, og vi kan bruke stemmen vår for å få et varmere samfunn.

I samfunn og kirke vil vi 22. juli 2021 markere denne dagen. Det skal blant annet ringes fra kirkeklokkene kl. 12.00. Det vil også bli sendt en digital markering på kirkenes facebooksider

Foto: Wikimedia Commons/Asav

denne dagen. Vi oppfordrer dere alle til å være med å minnes de som gikk bort og holde fram demokrati, rettferdighet og likeverd som viktige samfunnsverdier.

Dette er jo også kristne verdier som vi holder høyt i kirken.

Følg med i avisen, nettsider og Facebook for mer informasjon om konkret program for dagen.

Alltid freidig når du går, veier Gud tør kjenne, selv om du ved målet når først ved verdens ende!

Aldri redd for mørkets makt! Stjernene vil lyse; med et Fadervår i pakt skal du aldri gyse.

Kjemp for alt hva du har kjært, dø om så det gjelder! Da er livet ei så svært, døden ikke heller.

Norsk salmebok nummer 415

Illustrasjonsfoto

Ikke alle barn gleder seg til ferien

Gi en trygg ferieopplevelse til familier som har det vanskelig

SMS BK FERIER til **13130** (200 kr),
VIPPS en gave til **13130** eller
gi på konto **3201 52 74165**

Bli med på en litt

«I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden»
i skapelsens mysterium. Jorden hører Gud til, men
Her får du ti tips til en

1.

Bruk apostlenes hester

Planlegg litt ekstra god tid før du skal dra, og velg sykkel eller beina fremfor bilen når du skal avgårde.

2.

Reparer klærne dine

Reparer, sy om og lapp når du kan, eller finn en lokal skredder som kan ta jobben. Visste du for eksempel at du enkelt kan fjerne nupper på klærne med en barberhøvel? Synlig reparasjon har også blitt populært, da trenger man ikke være ekspert for å få det til å se kult ut!

3.

Redd en singel banan

Hver dag kastes 40.000 bananer fra butikkene. Bananer trives best og holder seg lengst i klase, men ofte vil vi bare ha én. I stedet for å bryte av en banan fra flokken, se heller etter de mange enslige som sannsynligvis ligger igjen og ofte havner i søpla. Eller velg de single fremfor en klase neste gang du trenger flere bananer.

4.

Pynt festen med annet enn ballonger

Et alternativ til ballonger kan være hjemmelagede pomponger. Det finnes flere videoer og oppskrifter på nett om hvordan du kan lage egne, både av garn og papir. For barnas del kan det være vel så morsomt med såpebobler i stedet for ballonger.

5.

Slett unødvendige e-poster

Visste du at å slette e-poster du ikke trenger lenger er et miljøtiltak? Ifølge Atea Norge kan vi dekke den årlige strømbruket til 1000 husstander om alle nordmenn sletter fire til fem e-poster hver dag.

tt grønnere juni

. I møte med naturens veldighet erfares storheten
en den er også vårt hjem som vi må ta vare på.
litt grønnere hverdag!

Tekst og illustrasjoner: Åshild Moen Arnesen
Kilder: Miljødirektoratet, NRK, Framtiden i våre
hender, Plantasjen, Naturvernforbundet, Framtid i
Nord

6.

Dra på ploggetur

En "ploggetur" kombinerer jogging med søppelplukking. Ta med deg en pose på neste trimtur! Vi kan love at du føler deg bra etter en ploggetur - du får gratis styrketrening med på kjøpet av alt søppelet man plukker opp på veien, sammen med god samvittighet for miljø og kropp!

7.

Så planter som er bie og humle-vennlige

Bier og humler har enorm betydning, de gjør en uvurderlig jobb med å pollinere mange av matplantene våre. Insektene trues av stadig skrumpende leveområder, samt sykdommer og insektmidler på avveie. Her får du en rekke planter som biene (og andre insekter) liker: Honningurt, hagesmørbukk, kaprifol, lavendel, timian, rosmarin og salvie.

8.

Spis opp restemiddag, brune bananer og tørt brød

Hver og en av oss nordmenn kaster hele 73 kg mat i året. Middagsrester, brune bananer og tørt brød er noe av det vi oftest kaster i søpla. Gjør en av dagene i uka til fast restemiddagsdag. Frys ned brune bananer og lag smoothie av dem senere. Lag toast, krutonger eller ristet brød av det tørre brødet du ellers ville kastet. Ved å redusere matsvinnet vil verden ha mat til alle uten å øke produksjonen.

9.

Miljøvennlig ferie

Vil du reise litt mer miljøvennlig? Da bør du reise kort og godt. Reis sjeldnere og bli lengre. Velg miljøvennlig transportmiddel. Bytt bolig med noen i ferien, det finnes egne sider på nettet for boligbytte. Velg økologiske-, kortreiste og vegetariske matopplevelser når du skal spise.

10.

Kjøp og selg brukt

Er boden din stappfull av ting du aldri bruker? Verdens naturressurser er under økt press. Det er derfor avgjørende for miljøet at vi bruker det som allerede er produsert, slik at vi ikke har så stort behov for å lage nye ting. Selg unna det du ikke bruker, så kan nestemann få glede av det! Og ta en titt på Finn.no eller lignende før du kjøper nye ting.

SOMMERPROGRAM

i kirkene i Indre Østfold

Få med deg kulturopplevelser i Indre Østfold-kirkene i sommer!

ASKIM

Konsert Askim kapell 29. juni kl 18.00. «Mot Lysere Tider; Klassiske Sommertoner»

Det er de to viderekomne studentene Herman Lieberg Christoffersen fra Askim og Sigve Lieberg Stiang fra Gran som står for musikken. De studerer ved henholdsvis Griegakademiet i Bergen og Norges musikkhøgskole i Oslo. Duo'en sier selv at «Vi har snart gått halvannet år uten å spille konsert, og derfor ser vi voldsomt fram til å endelig kunne stå på scenen igjen og gi folk en opplevelse av de sjeldne. Vi gleder oss!» Her vil du få serverte musikalske perler for fiolin og piano av blant annet Grieg, Svendsen, Chopin, Bach og Beethoven. Inngang Voksen: 150kr, Under 20: 50kr

Sommerkaffe i prestegårdshagen

Onsdag 30. juni kl. 12 starter vi opp med sommerkaffe i hagen på prestegården, og vi fortsetter hver onsdag i juli. Dette er fjerde året vi inviterer til nystekte sveler og kaffe i tynne porselenskopper med rosemønster. Tidligere har gjestene ved sommerkaffen vært folk i alle aldre fra hele distriktet og ferierende fra inn og utland. Sommerkaffen er et samarbeid mellom Askim menighet, Askim frivilligsentral og stiftelsen Askim prestegård. Vi ønsker velkommen til sommerens enkleste og koseligste møteplass hvor smittevern er ivaretatt. Vi er ute når det er pent vær og inne når det regner. Parkering skjer ved kirken eller på parkeringsplass nord for kirkegården.

Natursti, konkurranser og åpen kirke

Det vil bli natursti for barn i turområdet rundt kirken. Menighetens ungdomsarbeid har en Instagramside der det blir diverse konkurranser. Det vil bli arrangert kveldsbønn/åpen kirke i løpet av sommeren. Følg med på Instagram: @ung.i.askim, nettsiden vår kirken.no/askim og «Askim menighet» på Facebook for mer informasjon.

BREDT PROGRAM: Øverst t.v.: Elias Akselsen kan du få med deg i Mysen kirke 21. juli. Øverst t.h.: Andre Bongard kan du lytte til i både Mysen kirke og Hobøl kirke i sommer. Midten: Eva Iselinn Erichsen synger i Eidsberg kirke 7. juli. Nederst: Herman Lieberg Christoffersen og Sigve Lieberg Stiang holder konsert i Askim kapell 29. juni.

EIDSBERG

Konsserter i Eidsbergkirkene

Det blir fire sommerkonsserter kl. 18.00. Billetter kr. 200,- selges i døra og på Norli Bokhandel.
Onsdag 30. juni: Halldis Kirkeng med Leif Ingvald Skaug – Hærland kirke
Onsdag 7. juli: Eva Iselinn Erichsen – Eidsberg kirke

Onsdag 14. juli: Pål Simen Stemmedalen – Trømborg kirke
Onsdag 21. juli: Elias Akselsen – Mysen kirke

Fire lunsjkonsserter i Mysen kirke

Lørdager kl. 12.00. Gratis inngang, kollekt.
Lør 3. juli: Marianne Frogner Jacobsen med Leif Ingvald Skaug

Lør 17. juli: Andre Bongard
 Lør 31. juli: Anne Marit og Morten
 Svenneby
 Lør 14. aug: Øystein Torp og Andre Bongard

Åpne kirker i Eidsberg og Trømborg

Eidsberg kirke holdes sommeråpent. Det er planlagt åpen kirke hver dag i uke 29, 30 og 31 kl. 13.00-16.00. I dette tidsrommet vil det være mulig å se på kirka, og å få omvisning av lokalkjente guider, som kan fortelle om kirkens historie.

Nytt av året er at det i år også vil være åpen kirke i Trømborg kirke. Det er ikke endelig bestemt hvilket tidsrom dette vil gjelde, men følg med på kirkens facebook og nettsider, samt lokalavisa for mer informasjon. Det samme gjelder eventuelle endringer for tidsrommet for åpen kirke i Eidsberg.

Tradisjonen tro blir det olsokgudstjeneste og olsokforedrag i Eidsberg kirke torsdag 29. juli, i samarbeid med Eidsberg historielag.

HOBØL OG TOMTER

Sommerkveldmusikk i Hobøl kirke

Fredag 11. juni: Nojus Apynis
 Fredag 18. juni: André Bongard
 Følg med på våre nettsider kirken.no/hobøl eller på vår Facebookside «Hobøl og Tomter menigheter» for mer informasjon.

TRØGSTAD OG BÅSTAD

Åpen kirke

Trøgstad og Båstad menighet skal ha Åpen kirke i sommer. Nærmere info om dager og tidspunkt vil bli publisert på menighetens nettside kirken.no/trøgstad og facebookside «Trøgstad og Båstad menighet»

Vi minner også om at det er gudstjenester i Indre Østfold-kirkene i sommer. Følg med på menighetenes nettsider. Se også om ulike sommeraktiviteter for barn og unge på www.ferieaktiviteter.no og andre leiraktiviteter for unge og familier på www.acta.no/ostfold (Normisjon).

Indre tanke

Hva etter pandemien?

Ien alvorlig pandemi er det viktig å fylles med håp. Til filmen Drømmeslottet skrev Trygve Hoff i 1986 denne poetiske teksten:

*Har en drøm om å komme hjem
 Dit ei framtid ennå bor
 Har en drøm om å finne frem
 Over ei mørklagt jord
 Snart stiger sol et sted i øst
 Og i natt har ingen gitt deg svar
 Men det finnes ei fattig trøst
 Drømmen du alltid bar*

I 2021 er teksten like aktuell. Pandemien er ikke over. Fortsatt preges vi av virusmitte, håpløshet og tunge dager. Myndighetene har tatt grepene, med nødvendige tiltak med stor innvirkning på vår hverdag – fra den miste i barnehagen til de eldste på sykehjemmet.

Den norske kirke har fått restriksjoner som smerter den enkelte innbygger, prester og stab. Hva er mer fjernt for kirken enn å stenge dørene. Noen få fikk oppleve kirkelige handlinger på en anvist plass. Den diakonale virksomheten fikk også sine retningslinjer. Husk 1 meter – så 2 meter! Tiltak som for mange var en oase i en ellers monoton hverdag, var ikke mulig å holde i gang. Men 12 kirker med aktive og kreative ansatte var ikke redde for å gå nye veier. En omfattende digital virksomhet ble raskt etablert.

Snart er vi halvveis i 2021. Blir hverdagen den samme som før pandemien? Hva drømmer vi om? Kanskje vi i pandemiens tøffe favntak har sett nye muligheter? Oppdaget en ny verktøykasse for kirkelige aktiviteter? Spørsmålene er mange.

Den norske kirkes visjon og planverk for 2019 – 2021 ligger der fortsatt. Mer enn noen gang må visjonen blankpusses. Fire viktige ord understreker veien videre: «Mer himmel på jord». Aktiviteter og mangel på tilbud vil sikkert bli evaluert. På vei ut av en pandemi peker ett av de syv satsningsområdene fra Kirkemøtet seg ut: Kirken engasjerer seg i samfunnet.

Nye stier skal stikkes ut. Den digitale virksomheten vil sikkert fortsette, dog kanskje med et noe lavere aktivitetsnivå. Veldig mange ønsker seg ut fra TV-stolen for å innta kirkebenkene igjen. Gudstjenestefellesskapet prioriteres med nattverd, dåp og konfirmantsamlinger med mer.

Kommunikasjon må stå sentralt. Indre Østfold kommune har vist vei i hele pandemitiden. Vi som innbyggere er informert ofte og godt. Nå legger kommunen mye arbeid i etableringen av innbyggertorg i samspill med bibliotekene. Attraktive treffpunkt hvor kirkelig informasjon finnes blir nødvendig. Det er også diakoni i praksis. God kommunikasjon med publikum er kirkens utfordring. De siste årene er sosiale medier blitt toneangivende. Antall klikk redder ikke oppslutningen om kirkene. Mange mister viktig informasjon når tradisjonelle kanaler nedprioriteres. Vi må tilstrebe arenaer som viser hva kirken står for, stiller spørsmål og inviterer til refleksjon og samtaler. Med den posisjon som kirken har i Indre Østfold, frister storkommunens innbyggertorg til samarbeid. Der kan et nært samspill utvikles til gode kommunikasjonspunkter også for kirkens aktiviteter. Der kan viktig informasjon utveksles og skape møter med kirkens stab og frivillige i et pulserende miljø. En vinn-vinn-situasjon for kommune og kirke. ■

Trond Degnes

Livets gang

1. februar til 31. mars

DØPTE

ASKIM KIRKE

Henriette Engerbråten
Abel Mork Widme
Hailey Nicoline Mørkestøl
Grøttland, Bekkelaget kirke
Linnea Johanne Karlsen
Felix Johansen Kvisler
Jacob Johannessen Lunde

BÅSTAD

Oliver Arn Ingebretsen
Opsahl

EIDSBERG KIRKE

Erling Haga Østli
Nicoline Brandsrud Thowsen
Alvilde Løken Melbye
Petter Sollie Kulstad

MYSEN KIRKE

Ailo Kleven
Helmer Kiserud Pettersen

TRØMBORG KIRKE

Jenny Augusta Martinsen
Vegarud

SPYDEBERG KIRKE

Andrine Berg-Lennertzen
Lydia Liverød

HOBØL KIRKE

Agnes Kristine Flagestad
Isabella Marie Odarkor
Bannermann Skaarud

TOMTER KIRKE

Hermine Høitomt Andresen
Theodor Nordhagen Solsvik
Trym Nordhagen Solsvik
Lewis Sundelin Laycock
Indie Sofia Barrett, Nordby
kirke
Niklas Noël Jonsson Torp

DØDE

ASKIM

Jan-Erik Lie 09.10.1941-
02.02.2021
Egil Johan Krosby 09.04.1935-
05.02.2021
Guttorm Torgeir Jensen
09.04.1930-05.02.2021
Anna Therese Haget
01.06.1944-11.02.2021
Steinar Karlsen 20.12.1944-
13.02.2021
Flemming John Thorvald
Teglborg 06.05.1934-
17.02.2021

Arne Lystad 14.09.1929-
19.02.2021
Solveig Synnøve Sammerud
11.12.1930-26.02.2021
Astrid Grøteig 06.03.1932-
28.02.2021
Hjørdis Synnøve Pedersen
08.06.1926-01.03.2021
Steinar Johannes Martinsen
24.12.1950-16.03.2021
Svein Johansen 24.07.1938-
17.03.2021
Pål Arve Kvakkestad
04.02.1955-17.03.2021
Morten Trygve Bjerke
16.05.1957-18.03.2021
Arne-Kristian Garseg
22.02.1939-18.03.2021
Olaug Jorunn Ødemark
06.10.1929-19.03.2021
Björg Ingeborg Stenseth
02.02.1937-31.03.2021
Åse Eldor Guldbjørnsen
08.03.1951-31.03.2021

SPYDEBERG

Gunnar Sølvsberg 04.06.1931-
12.02.2021.
Tove Margot Svendsen
13.09.1938-12.02.2021.
Karin Marie Buholt
14.01.1934-13.02.2021.
Eva Nyborg 12.02.1925-
24.02.2021
Inger Lise Holmerud
18.12.1935-03.03.2021.

HOBØL

Tor Emil Greaker 06.02.1948-
10.02.2021.
Jan Wessel 01.02.1957-
03.03.2021.
Truls Magne Melvær
16.12.1960-05.03.2021.
Rune Pedersen 23.06.1949-
13.03.2021.
Torleif Johansen 18.06.1939-
20.03.2021.
Ingvild Kjølberg Lauritzen
12.08.1954-31.03.2021.

TRØGSTAD

Klara Kirsten Andresen
19.03.1922-16.02.2021.
Cecilie Skar 08.09.1967-
22.03.2021.

BÅSTAD

Knut Aarum 19.10.1927-
11.02.2021.
Aslaug Aarum 31.12.1924-
12.02.2021.
Ivar Halsnes 14.09.1942-
16.02.2021.
Kari Borgny Baraas
27.07.1930-24.02.2021.
Eva Rigmor Haugtomt Feet
05.05.1931-24.02.2021.
Sveinung Arnegård
06.01.1946-26.02.2021.
Knut Saxrud 11.07.1939-
03.03.2021.

Bestill abonnement på Kime!

Kjenner du noen som bor utenfor Indre Østfold som du tror vil ha glede av å få magasinet Kime i posten? Kanskje har du en venn som bodde i kommunen vår før, og som ville sette pris på å få vite at det går å abonnere? For kr. 300,- så vil man kunne få bladet tilsendt i posten 4 ganger i året.

**Bestillinger kan sendes til:
postmottak@iokf.no eller på
telefon 69 68 14 40.**

EIDSBERG

Thordis Karoline Aas
20.08.1932-02.02.2021.
Asbjørn Bunes
17.12.1938-10.02.2021.
Asta Helene Klerud
10.09.1936-23.02.2021.
Gerda Jorunn Nilsen
13.02.1932-07.03.2021.
Ebba Nikoline
Smestad
27.04.1932-09.03.2021.

MYSEN

Svanhild Holstad
13.05.1956-09.02.2021.
Bjarne Aas 02.11.1938-
11.02.2021.
Gerd Evelyn Jahren
27.07.1938-03.03.2021.
May Lillian
Abrahamsen
13.08.1941-17.03.2021.
Unn Seljelid Walnum
15.03.2021-19.03.2021.
Svein Julien
29.08.1966-28.03.2021.

HÆRLAND

Borghild Margrethe
Solberg 02.05.1928-
04.02.2021.
Julie Kristine Vister
04.10.1925-25.02.2021.

TRØMBORG

Ragnhild Jaavall Torp
06.02.1922-17.02.2021.
Knut Andreas Solberg
21.04.1957-09.03.2021

GANGNES BIL OG DELER AS

Service • EU-kontroll • Reparasjon av person- og varebiler

Spesialist på Mercedes

Tlf. 69 82 61 60

Mørkfossvn. 157, 1860 Trøgstad

ole@gangnes1860.no

Mekonomen

Vi gjør BilLivet enklere

Ditt lokale gravferdsbyrå

**GARDER
BEGRAVELSESBYRÅ
SPYDEBERG OG HOBØL**

Avdelingsleder: Gro Siewartz Gihlemon
Stasjonsgata 42
garder.bgr.no

69 83 89 00 – hele døgnet

Hvorfor bidrar du frivillig i kirka?

Navn: Niklas Ekre
Alder: 28
Bosted: Båstad/Oslo

Jeg har nå vært frivillig i kirka en del år, men slik har det ikke alltid vært for min del. Bortsett fra å være både døpt og konfirmert i kirka, hadde jeg ikke så mye tilknytning ellers. Men i min tidlige ungdomstid fattet jeg interesse for kirke og menighetsliv, og det ble siden en inngang til mitt engasjement i Den norske kirke og et grunnlag for valg av studier jeg nå befinner meg på.

Jeg begynte som frivillig blant barn og ungdom i Trøgstad og Båstad. Jeg var med som leder på konfirmantleir og arrangementer som bl.a. Lys Våken. Jeg satt også en periode i menighetsrådet. For meg var det svært givende

å få være med på alt dette, og få treffe ungdom med mange store spørsmål i livet, og ikke minst små barn som gledet seg over den minste ting vi voksne har lett for å ta for gitt. Jeg har i tillegg vært så heldig at jeg har fått vært med på å undervise konfirmantene. Det er en stor glede i det å kunne lære bort Bibelens budskap til andre, og fortelle dem om Jesus.

Med tiden ble mitt frivillige engasjement utviklet, og jeg begynte som frivillig på søndagens gudstjenester. Jeg er både klokke og forbønnsleder, og trives veldig godt med det. Det å få være en del av et frivillig tjenestefelleskap gir meg mye. Vi er ulike mennesker, og med hver våre oppgaver bidrar vi alle til å skape gudstjenesten.

For meg betyr det mye å kunne bidra på min måte i den lokale menigheten, og det er noe som for meg gir mening. Som frivillig i kirka har jeg også fått en større forståelse av kirken, den kristne tro og hvor viktig kirken er for mennesker. Dette var en medvirkende årsak til at jeg høsten 2019 begynte å studere teologi på MF i Oslo, med sikte på prestetjeneste i Den norske kirke etter endt utdanning. Jeg har, på lik linje med de fleste, ikke fått vært særlig aktiv i menigheten det siste året grunnet pandemien. Men jeg gleder meg stort til vi kan samles igjen til felleskapet rundt nattverd og bønn. Jeg vil også oppfordre andre til å begynne som frivillige i kirka, for det er alltid plass til flere! Alle oppgaver er like viktige, og for min egen del er jeg blitt mange erfaringer rikere som jeg tar med meg på veien videre.

«Det å få være en del av et frivillig tjenestefelleskap gir meg mye. Vi er ulike mennesker, og med hver våre oppgaver bidrar vi alle til å skape gudstjenesten.»

VASKES: Tomter kirke skal vaskes, males og gravsteinene rettes opp. Innvendig skal kirken etter hvert også males.

Sårt tiltre

Tekst og foto: Bjørn Solberg, leder Indre Østfold kirkelige fellesråd

Kime har tidligere fortalt at kommunestyret har bevilget en betydelig sum til vedlikehold av kirkene. Det er vi glad for fordi det er betydelige vedlikeholdsbehov i flere av kirkene.

Så har fellesrådet fått en god del penger fra Riksantikvaren som kan brukes til såkalt skallsikring og utskifting av varmeovner. Det er også kjærkomne midler.

Kime ble med byggrådgiver Jan Olav Løken til noen av kirkene hvor det utføres arbeid, og det var en interessant rundtur.

Hobøl kirke

Hobøl kirke er en av våre tre middelalderkirker, som det er satt av betydelige summer til. Da vi var på besøk, var arbeidet med å vaske kirken i avslutningsfasen, og Asbjørn Studsrud og Dag Amundsen fra Haugerud&Vikeby på plass for å avgjøre hvor mye murerarbeid som må gjøres før Studsrud kan male kirken. Heldigvis er mur og murpuss i rimelig god forfatning, så det er ikke et veldig stort arbeid som må gjøres. Men på én vegg og på noen mindre områder må kalk (og et par steder sement) fjernes før det kan føres på ny kalk, etter middelaldermetoden. Da må det brukes riktig mørtel, temperaturen må være passe høy, og mørtelen må påføres lagvis.

NY KALK: Dag Amundsen står ved en vegg ved Hobøl kirke som skal bli helt ny.

ALARM: Heli kirke er den nyeste kirken i Indre Østfold. Kirken har fått nytt alarmanlegg.

NYE SØPPELKASSER: Arne Gulbrandsen og Bjørn-Thore Engebråthen viser fram to typer beholdere, begge skal brukes til å kaste batterier i. Her har det kommet opp beholdere utenfor Hærland kirkestue, ved Hærland kirke.

ngt vedlikehold

Tomter kirke

Tomter kirke er også gammel, fra ca 1600. Den er antakelig den første kirken som ble bygd i Norge etter reformasjonen. Kirken er grundig vasket, noe av treverket må byttes ut, men utvendig er kirken i god stand. Vaskingen gjør at den ser betraktelig finere ut, og når den i løpet av sommeren blir malt, vil den fremstå nesten som ny.

Det som ikke er så pent ved Tomter kirke, er gravstenene som ligger. Her skal det gjøres en ryddejobb, slik at det ser ordentlig ut. Det kommer jo ikke nye graver eller gravstener, men de som står skal stå, ikke ligge.

Hovin kirke

Hovin kirke er 301 år, et forsinket 300-årsjubileum ble markert med digital gudstjeneste 11. april. Da var det fokus på den flotte altertavlen, som altså er eldre enn kirken, det samme gjelder prekestolen. Den nåværende kirken er nemlig ikke den første på stedet, her har det antakelig vært kirke i 1000 år. Den nåværende ble jo litt forsinket fordi Karl 12. dro av gårde med tømmeret, men bøndene hogg og saget opp nytt tømmer. Slik var ordningen: Kongen sendte prest, bøndene bygde kirke.

Hovin kirke er nymalt innvendig, vinduene er reparert med god isolasjon rundt dem, slik at de fungerer som dobbeltvinduer. Malingen er et kapittel for seg; malerne avdekket inntil 15 lag gammel maling, og øverst på veggene i kirkerommet er det avdekket en flott bord. Den vil vi prøve å få frem fullstendig, og så må det forsøkes litt på når den ble malt.

På loftet, der gammel isolasjon skal erstattes med ny, gjorde vi et interessant funn. Flere av bjelkene i loftsgulvet er tydeligvis fra den forrige kirken, og på noen av bjelkene over koret fant vi faktisk spor av malte dekorasjoner, som også må være fra den tidligere kirken. Malermester Studsrud skal undersøke dette nærmere, og se om vi kan finne ut noe om alder og stil.

Heli kirke

Heli kirke var den siste vi besøkte. Det er vår nyeste kirke, ikke behov for gjøre mye, men det som skjedde da vi var der, vart at det ble montert nytt alarmanlegg. Det har skjedd i flere av kirkene, og i løpet av 2021 vil alle kirkene vår bli oppgradert. ■

Kast batterilykter i riktig beholder

De siste årene har det blitt stadig mer vanlig med batteridrevne lykter eller solcellelykter på kirkegårdene. Noen henger også opp lyslener. Disse produktene inneholder batterier, eller komponenter som produserer strøm, forteller kirkegårdsarbeiderne Arne Gulbrandsen og Bjørn-Thore Engebråthen.

Dette kan ikke kastes i vanlig avfall og fra og med nå på forsommeren, så vil alle kirkegårdene få egne kasser eller beholdere for E-avfall. Disse beholderne er enten ganske store svarte (se bildet), eller mindre røde (slike vi er vant med å putte E-avfall i hjemme).

Vi oppfordrer alle til å være behjelpelige med å sortere dette avfallet ut og kaste det i rett beholder. På samme måte som vi gjør det hjemme og på arbeidsplassen, sier kirkegårdsarbeiderne. De har kjøpt inn egnede beholdere og merket disse tydelig, så det skal være lett å se hvor man skal putte E-avfallet.

Beholderne er forbeholdt E-avfall fra gravplassene på kirkegårdene, og vil bli stående ved porten, på vei ut av kirkegården. ■

Nytt om navn

Victor Jankowski

slutter 1. juli som organist i Eidsberg-kirkene etter åtte år i en 15% stilling. Han er nå utdannet tannlege og vil gå over i nytt arbeid. Vi takker for all god musikk Victor har presentert i alle disse åene. Lykke til videre!

Syver Minge

har takket ja til 15% stilling som organist i Eidsberg-kirkene. Han har vikariert i Trøgstad og Eidsberg i flere år, og har et vikariat hos oss allerede. Han studerer ved Norges Musikkhøgskole. Kommer fra Havnås. Vi ønsker Syver velkommen i en fast stilling hos oss.

Geir Braadlie

slutter som prostiprest i Østre Borgevangelistepresti og begynner som sokneprest i Aremark.

Åshild Moen Arnesen

slutter som kateket i Hobøl og Tomter menigheter og begynte som senior kommunikasjonsrådgiver i Borg bispedømme og Indre Østfold kirkelige fellesråd 1. juni.

Vil du støtte Kime?

Vi håper du setter pris på å få Kime i din postkasse og vil støtte videre produksjon av magasinet ved å gi et bidrag med Vipps til nr. 651924.

vipps
651924

Du kan få skattefritak for bidraget ditt dersom du gir minimum kr. 500,- per år. Da må du sende oss ditt navn og fødselsnummer på e-post eller via telefon. Tusen takk for alle gaver som gjør at vi kan lage Kime!

Stort og smått fra indrekirkene

Digital lesering

Digital lesesirkel med tematikk «God å snakke med» har samlet om lag ni personer fra ulike deler av Indre Østfoldregionen. Engasjerte frivillige medarbeidere i diakonale sammenhenger som Sorg og Omsorg, Kirkens SOS og Askim menighet meldte interesse for å kunne lese seg opp sammen om samtaletips fra Kirkens SOS sitt kurs «God å snakke med». I løpet av sju torsdagskvelder undret deltakerne seg over blant annet hva som er forskjellen på empati og sympati, råd og innspill, m.m.

Ideen om en digital bibelgruppe vokste fram i møte med en TV-serie. Kunne man få til et sosialt og åndelig fellesskap med utgangspunkt i «The Chosen»? Jungeltelegraf og Facebook-annonser inviterte, og en god håndfull hadde «Watchparty» og digital samtalegruppe sammen denne vinteren. Har du spørsmål, ideer og/eller ønske om å bli med i en digital samtalegruppe, ta gjerne kontakt med diakon i Askim, Solfrid Habte-Sønsteby: [Solfrid.habte-sonsteby@iokf.no](mailto:solfrid.habte-sonsteby@iokf.no). ■

Har du rom for et barn som trenger det?

Et trygt og godt hjem er viktig for alle barn. Heldigvis har de fleste barn foreldre og foresatte som kan gi dem dette. Dessverre er det noen barn som av ulike årsaker ikke kan bo hjemme. Ofte vil hjelpetiltak fra barneverntjenesten støtte foreldrene til å barna en rimelig god oppvekst. Men noen barn må dessverre bo utenfor hjemmet, som regel i fosterhjem. Det kan være for en tidsavgrenset periode, andre vokser opp i fosterhjemmet. Hvem kan bli fosterhjem? Alle barn er forskjellige, også fosterbarn! Behovene deres

vil variere fra barn til barn. Derfor er det behov for ulike typer fosterforeldre som kan gi barn som trenger det et trygt hjem. Kanskje har du rom for et barn som trenger å bli sett, eller kanskje du vet om noen som kan gi et barn et godt sted å være? Fortell om fosterhjem, og oppfordre de du møter direkte.

For mer informasjon: bufdir.no/fosterhjem. ■

Bønnekrukka

for Hobøl, Eidsberg, Askim, Trøgstad og Spydeberg.

Vi takker Gud og ber om velsignelse: For barn og ungdom, for skolene og barnehagene, for konfirmantene og deres familier, for alle sykehjem i Indre Østfold.

Vi ber for alle dåpsbarn og brudepar, for babysanggrupper, knøttekor og småbarnssang, for barnegospel, jentekor og andre sanggrupper, for KRIK og andre ungdomsgrupper, for gudstjenester og andre kristelige møter.

Herre, vi takker deg for frivillige medarbeidere i kirkene og de ansatte. For menighetsråd og kirkelig fellesråd.

Herre, vi ber om trøst og styrke til alle som er syke og sørgende. Vi ber for alle som kjenner på usikkerhet for fremtiden. Vi ber for sommeren som ligger foran oss. Velsign oss Gud Fader, velsign oss Guds Sønn, Velsign oss, Guds Hellige Ånd. Amen.

Fra brev på skrive- maskin til PC

I over 20 år har Unni Hauer håndtert små og store hendelser i Eidsbergkirkene. Nå går hun av med pensjon.

Tekst: Bjørn Solberg **Foto:** Gunnlaug Brenne

I begynnelsen av mars i år gikk Unni Hauer over i pensjonistenes rekke, etter over 20 års tjeneste som prostesekretær og sekretær på kirkekontoret i Eidsberg, og så et drøyt år på kontoret i det nye Indre Østfold kirkelige fellestråd.

Det var flere årsaker til at Hauer søkte på en kontorjobb i kirken.

– For det første hadde jeg utdanning innen praktisk menighetsarbeid og

«Det gode miljøet i Eidsberg var veldig fint. Jeg satt "sentralt" i kontorlandskapet, og det trivdes jeg med»

Unni Hauer

i organisering. Så hadde jeg jobbet i Menighetens barnehage i Trøgstad, de siste årene som styrer, og så var jeg med som frivillig i menighetsarbeidet i Trøgstad.

– *Hvordan vil du beskrive jobben?*

– Det har vært en jobb med mange forskjellige oppgaver, egentlig. Noe har vært det du kan kalle rent kontorarbeid; svare i telefonen, skrive brev, kopiere. Så har jeg vært prostesekretær, altså gjort oppgaver for prosten i Østre Borgesyssel, også det en del rutineoppgaver, men den stillingen har brakt meg i kontakt med alle prestene

GODT FELLESSKAP: – Det gode miljøet i Eidsberg var veldig fint, sier Unni Hauer, som sier hun slutter på grunn av alder, ikke mistrivsel.

i prostiet; det synes jeg har vært fint. Mage av rutineoppgavene har gjort at jeg har hatt veldig god oversikt over det som skjer i lokalkirken. På kirkekontoret i Eidsberg jobbet vi ganske tett

«Det har vært en jobb med mange forskjellige oppgaver»

Unni Hauer

sammen. Det gjorde at jeg ble involvert i menighetsarbeidet, og det har jeg syntes har vært veldig fint.

Kirkeverge

– *Du har fungert som kirkeverge også, som er en daglig leder-type stilling?*

– Ja, det ble en overlappingsperiode etter at Jens Erik Undrum sluttet og før

Anne-Grethe Larsen begynte; da var jeg kirkeverge i tre måneder. Det var spennende det, og ganske travelt, for da var jeg både kirkeverge og sekretær.

– *Hva har vært det beste ved jobben?*

– Det gode miljøet i Eidsberg var veldig fint. Jeg var heldig å ha et kontor som mange av medarbeiderne måtte gjennom for å komme til sitt kontor, og de andre måtte innom for å hente post. Det måtte menighetsråds- og kirkekomiteledere også. Så jeg satt absolutt «sentralt», og det trivdes jeg med.

Skrivemaskin

Jobben har endret seg på mange måter. En praktisk endring var datamaskinens inntog.

– Da jeg begynte i 2000, hadde vi en PC på kontoret, men brevene ble skrevet på skrivemaskin. Nå bruker vi den til «alt», og all informasjon er lagret på nettet.

Så har det skjedd endringer i kirken; trosopplæringsreformen kom da jeg hadde jobbet noen år. Da trosopplæringsssøknaden til Eidsberg ble innvilget, fikk vi penger og dermed ansatt menighetspedagog, det påvirket jobben min også. Så har det vært utskiftninger i staben gjennom disse årene; jeg har jobbet for tre proster, og det har kommet nye prester, organister og kirketjenere i løpet av årene. Og mennesker du jobber sammen med, påvirker jobben din. Men den største endringen kom på høsten 2019, da vi i Eidsberg måtte flytte ut av kontorene på Heggan, som første skritt mot å samle de ansatte på kirkekontor i Askim. Det er alltid en utfordring når et kontorfellesskap brytes opp og et nytt skal bygges opp, og lange perioder med hjemmekontor har ikke gjort det lettere. Men jeg har hatt det bra på mitt nye kontor også, det er alderen og ikke mistrivsel som gjør at jeg pensjonerte meg.

– *Hva gjør du som pensjonist?*

– Jeg tar livet mer med ro, jeg går turer i skogen, og så ser jeg frem til å jobbe i hagen når det blir varmere i været! ■

Er du født i 2007?

Nå er det din
tur til å være
konfirmant!
Påmeldingen
er åpen.

Meld deg på via
våre nettsider:

kirken.no/spydeberg
kirken.no/eidsberg
kirken.no/trøgstad
kirken.no/askim
kirken.no/hobol

DEN NORSKE KIRKE

KONF
IRM
AN
20 ✝ 22

